[Time: 3 Hours] **[Marks:100]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B:
1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.
3. Draw neat diagrams wherever necessary.

Q.1 A) Select the right answers and rewrite the statements **(Any 10) :** **(10)**

1. According to the modern theory of international trade, ______ is responsible for international trade.
   a) Factors endowments b) Labour
   c) Money d) None of these

2. ______ refers to the rate at which a country's exports exchange against its imports.
   a) Foreign exchange b) Balance of payments
   c) Terms of Trade d) Investment rate

3. Marshall and Edgeworth introduced a geometrical device to explain the gains from trade which is known as _________.
   a) Indifference curve b) Isoquant curve
   c) BOP curve d) Offer Curve

4. A protectionist policy has the following drawbacks _________.
   a) Consumers have to pay higher price b) Producers get higher profits
   c) Quality of goods may be affected d) All of these

5. A tariff _______.
   a) Increases the volume of trade b) Reduces the volume of trade
   c) Has no effect on volume of trade d) None of these

6. __________ occurs when a group of countries agree to have free movement of factors of production.
   a) Free trade area b) Customs Union
   c) Common market d) Preferential trade agreement

7. Rich countries have balance of payments deficit ________.
   a) Sometimes b) Never
   c) Always d) Every year

8. The official reduction in the value of a currency with respect to other currencies is known as _______.
   a) Revaluation b) Appreciation
   c) Devaluation d) Depreciation

munotes.in

9. The ___________ declaration recognised that the TRIPs agreement should protect public health.
   a) Bali
   b) Doha
   c) Bandung
   d) Singapore

10. Foreign exchange market is ____________.
   a) Grouping, by electronic means
   b) Located only in London
   c) Located only in New York
   d) None of these

11. Hedgers enter into a foreign exchange market to __________.
   a) Speculate
   b) Promote exports
   c) Cover risks
   d) Promote imports

12. Holding everything else constant, an increase in interest rates in India will lead to ______.
   a) Capital inflows into India
   b) Depreciation of the INR
   c) Capital outflows from India
   d) A decrease in demand for goods and services.

Q.1 B) State whether the following statements are True or False. **(Any 10)** **(10)**

1. Adam Smith gave the first classical theory of international trade.
2. Net barter terms of trade is also known as commodity terms of trade.
3. If the cost ratios are equal there will be gain to both the countries and there will be trade.
4. The cheap foreign labour argument is a legitimate argument against free trade because the cheap labour leads to low costs of production.
5. If a country increases its tariff then imports will be more expensive.
6. Nepal is a founder member of the European Union.
7. A surplus in the current account of BOP implies that the country is lending to foreigners more than foreigners lending to it.
8. Monetary and fiscal policies are used to correct BOP disequilibrium.
9. The IMF has been given the mandate to negotiate multilateral rules in services.
10. Majority of retail foreign exchange trading happens in forward market.
11. If the U. S. dollar appreciates relative to the Swiss franc, Swiss chocolate will become cheaper in the U. S. A.
12. Sterilised intervention is done through open market operations.

Q.2 Attempt **any two** of the following: **(15)**

a) Bring out the differences between the Ricardian theory of international trade and the modern theory of international trade.
b) What are the factors affecting terms of trade?
c) Discuss the J. S. Mill's theory of reciprocal demand.

597FE726D9C2FC5256565FB69770097F

munotes.in

Q.3 Attempt **any two** of the following: **(15)**

a) Discuss the arguments in favour of the policy of free trade.
b) Explain the economic effects of import tariffs.
c) What are the reasons for Britain exiting (Brexit) the European Union?

Q.4 Attempt **any two** of the following: **(15)**

a) Discuss the structure of balance of payments of a country.
b) Explain different measures to correct deficit in the balance of payments.
c) Discuss the WTO agreements with references to GATs.

Q.5 Attempt **any two** of the following: **(15)**

a) Discuss the factors influencing demand for and supply of foreign exchange.
b) Discuss the absolute and relative versions of the purchasing power parity theory.
c) Explain managed flexible exchange rate system in India.

Q.6 Write short notes on **any four** of the following: **(20)**

a) Short comings of the Heckscher – Ohlin theory of international trade.
b) Objectives of commercial trade policy
c) The Marshall – Lerner condition
d) Spot and forward exchange rates
e) Types of economic integration
f) Functions of foreign exchange market

****

munotes.in

597FE726D9C2FC5256565FB69770097F

[वेळ: ३ तास] [गुण: १००]

सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.१ अ) योग्य उत्तर निवडून विधाने पुन्हा लिहा . (१०)

१. आंतरराष्ट्रीय व्यापारच्या आधुनिक सिद्धांताच्या मते ________ हे आंतरराष्ट्रीय व्यापारास कारणीभूत आहे.
अ) घटकांची मुबलकता ब) श्रम
क) पैसा ड) बरीलपैकी नाही

२. ________म्हणजे असा दर की ज्या दराला देशाच्या निर्यातीचा विनिमय त्याचा आयती विरुद्ध होत असतो.
अ) विदेशी विनिमय ब) व्यवहारतोल
क) व्यापार शर्ती ड) गुंतवणूक दर

३. व्यापारच्या लाभाचे विश्लेषण करण्यासाठी मार्शल आणि एजवर्थ यांनी एक भूमितीय साधन मांडले ज्याला ________म्हणतात.
अ) समवृती वक्र ब) समउत्पादन वक्र
क) व्यवहारतोल वक्र ड) प्रस्ताव वक्र

४. संरक्षित धोरणात खालील दोष आढळतात ________
अ) ग्राहकांना उच्च किंमत मोजावी लागते . ब) उत्पादकांना उच्च नफा प्राप्त होतो .
क) वस्तुंच्या गुणवतेवर परिणाम होऊ शकतो. ड) वरील सर्व

५. जकात________
अ) व्यापाराची आकारमान वाढवतो. ब) व्यापाराची आकारमान कमी करतो.
क) व्यापाराच्या आकारमानावर कोणताही प्रभाव पाडत नाही. ड) वरीलपैकी नाही

६. ________हे अशावेळी निर्माण होते जेव्हा देशांचे गट उत्पादन घटकांच्या मुक्त हालचालीस मान्यता देतात.
अ) मुक्त व्यापार क्षेत्र ब) जकात समुदाय
क) सामुदायिक बाजार ड) पसंतीनुसार व्यापार करार

munotes.in

७. श्रीमंत देशाच्या व्यवहरशेषात तुट________

अ) काही वेळा असते

ब) कधीही नसते.

क) नेहमी असते

ड) प्रत्येक वर्षी असते

८. देशांच्या चलनाच्या मुल्यातील इतर चलनांच्या संदर्भातील कार्यालयीन घटीला ________म्हणतात

अ) पूर्नमूल्यन

ब) अधिमुल्यन

क) अवमुल्यन

ड) मुल्यऱ्हास

९. ___________जाहिरनाम्यानुसार ट्रीप्स (TRIPS) कराराद्वारे सावर्जनिक आरोग्य संरक्षित केले जाते याला मान्यता दिली गेली.

अ) बाली

ब) दोहा

क) बँडंग

ड) सिंगापूर

१०. विदेशी विनिमय बाजार ________

अ) इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांच्या आधारे गढीत होत आहे

ब) फक्त लंडन येथे स्थित आहे

क) फक्त न्यूयॉर्क येथे स्थित आहे

ड) वरील पैकी नाही

११. बचावदार (हेजर्स) ________याकरिता विनीमय बाजारात प्रवेश करतात.

अ) सट्टेबाजी

ब) निर्यातीला प्रोत्साहन

क) धोका निवारण

ड) आयात प्रोत्साहन

१२. इतर सर्व घटक स्थिर असताना भारतातील व्याजदरात वाढ झाली तर________.

अ) भारतात भांडवलाचा अंतरप्रवाह वाढेल.

ब) भारतात रुपयाची घसरण होईल

क) भारतातून भांडवलाचा बाह्यप्रवाह घडून येईल

ड) वस्तू आणि सेवांची मागणी घटेल.

प्र १ ब) खालील विधाने चूक की बरोबर ते सांगा. **(कोणतेही दहा)** **(१०)**

१) अँडम स्मिथ यांनी आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा पहिला सनातन सिध्दांत मांडला.

२) निव्वळ वस्तू व्यापार शर्तींना वस्तू व्यापारशर्ती असे देखील म्हटले जाते.

३) जर खर्चाचे गुणोत्तर समान असेल तर दोन्ही लाभ होईल आणि व्यापार अस्तित्वात येईल.

४) स्वस्त विदेशी श्रम युक्तीवाद हा मुक्त व्यापारा विरोधातील कायदेशीर युक्तीवाद आहे कारण स्वस्त श्रमामुळे उत्पादन खर्च कमी होतो.

५) जर देशाने आपल्या जकाती मध्ये वाढ केल्यास आयात अधिक महाग होऊ शकते.

६) नेपाळ हा युरोपिअन समुदायाचा संस्थापक सदस्य आहे.

७) चालू खात्यावरील वाढ हे दर्शविते की जितकी कर्जे परकीयाकडून घेतली जातात त्यापेक्षा जास्त कर्ज दिली जातात.

८) व्यवहारतोलातील असंतुलन दूर करण्यासाठी मौद्रिक आणि राजकोषीय धोरणाचा वापर केला जातो.

597FE726D9C2FC5256565FB69770097F

९) वायदा बाजारात बहुतांशी किरकोळ परकीय विनिमय व्यवहार होतात.
१०) सेवांच्या बाबतीतील बहुपक्षीय नियमांच्या वाटाघाटीचे सर्वाधिकार आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीला देण्यात आले.
११) जर स्विस फ्रँक च्या तुलनेत अमेरिकन डॉलरचा दर वधारला तर स्विसचे चॉकलेट अमेरिकेत स्वस्त होतील.
१२) प्रभावलोपन हस्तक्षेप खुल्या बाजारातील व्यवहारद्वारे केला जातो.

प्र.२ खालीलोपैकी **कोणत्याही दोहोंची** उत्तरे लिहा. **(१५)**

अ) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा रिकार्डोचा सिद्धांत आणि आधुनिक सिद्धांतातील फरक निदर्शनास आणा.
ब) व्यापारशर्थीवर परिणाम करणारे घटक कोणते?
क) जे. एस. मिलचा अन्योन्य मागणीचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.३ खालीलोपैकी **कोणत्याही दोहोंची** उत्तरे लिहा. **(१५)**

अ) मुक्त व्यापार धोरणाच्या बाजूने असणाऱ्या युक्तिवादाची चर्चा करा.
ब) आयात जकातीचे आर्थिक परिणाम स्पष्ट करा.
क) इंग्लंडने युरोपिअन समुदायातून बाहेर पडण्याची (Brexit) कारणे कोणती?

प्र.४ खालीलोपैकी **कोणत्याही दोहोंची** उत्तरे लिहा. **(१५)**

अ) देशाच्या व्यवहारतोलाची रचना स्पष्ट करा.
ब) व्यवहारतोलातील असंतुलन दूर करण्याच्या विविध उपाययोजना स्पष्ट करा
क) GATS च्या संदर्भातील जागतिक व्यापारसंघटनेच्या कराराची चर्चा करा.

प्र.५ खालीलोपैकी **कोणत्याही दोहोंची** उत्तरे लिहा. **(१५)**

अ) परकीय चलनाच्या मागणी पुरवठयावर परिणाम करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.
ब) क्रयशक्ती समानता सिद्धांताचे निरपेक्ष आणि सापेक्ष रूप स्पष्ट करा.
क) भारतातील व्यावसायिक लवचिक विनिमय दर पद्धती स्पष्ट करा.

प्र.६ खालीलपैकी **कोणत्याही चारांवर** टिपा लिहा. **(२०)**

अ) हेक्श्चर – ओहलीनच्या आंतरराष्ट्रीय व्यापार सिद्धांताच्या मर्यादा
ब) वाणिज्यिक व्यापार धोरणाची उद्दिष्ट्ये
क) मार्शल – लर्नर अट
ड) हजर आणि वायदा विनिमय दर
इ) आर्थिक एकात्मीकरणाचे प्रकार
फ) परकीय विनिमय बाजाराची कार्ये.

****

597FE726D9C2FC5256565FB69770097F